

VECKOBLADET

2016:18

160520

42:a årgången

Lördagsmusik

Helgeandskyrkan i Lund

21 maj kl 17

Jubilatekören

Lovisa Stenberg, flöjt

Albina Veisland, orgel

Larsåke Sjöstedt, dirigent

Sommarland och motorvägar

Stoppa utbyggnaden av Lunds Södra!

Trafikverket vill att kapaciteten ska öka med 20 000 bilar per dygn! Den tunga trafiken ska åka med 14 procent. Ett säkert sätt att öka utsläppen. Stoppa det!

Promenad söndagen 22 maj

Samling kl 14.00 på Källbybadets parkeringsplats

Vi går förbi de nya fyravåningshusen i Källby, den renoverade fontänen vid vårdcentralen i St Lars, över Malmövägen och längs Bragevägen. På bron över E22, som ska byggas om, stannar vi och ser mot Lunds Södra utfart som ska förses med fyra nya rondeller. Bortom E22 finner vi en dold sommarhage, öppna landskap och blommande äppelträd.

Deltagarna i promenaden kan frivilligt bidra med 20 kronor till Byalaget

Kotkompressionen av Karin S

Kotkompressionen

skapar krokar i ryggen.

Jag dör som ett

frågetecken.

Inte längre de sämsta företagen? av Gunnar Stensson

Lagen om offentlig upphandling har ofta lett till att de sämsta företagen med låga löner, dåliga arbetsvillkor och miljöskadlig verksamhet tagit hem anbudet. Det vill regeringen ändra på. Därför lämnade den in förslag till reformer i en lagrådsremiss den 19 maj.

Nils Schwartz 1944-2016 av SH

Tidningarnas kultursidor har sedan en vecka varit fyllda med lovord om Nils Schwartz, kulturjournalist i Expressen. Till detta har vi inget att tillfoga. Han var en elegant, saklig och personlig skribent, en av Sveriges bästa litteraturkritiker. Och han skrev mycket – legenden säger att han varje år samlade sina urklipp i ett kuvert och vägde det för att kolla att han höll uppe produktionstakten.

Vad som inte har nämnts är att han var en stöttepelare i VPK Helsingborg (tillsammans med Leif Andersson) åtminstone fram till början av 1980-talet. Varför förtigs det? Är det fortfarande skamligt att en kulturgestalt är aktiv i den smutsiga politiken och därtill på vänsterkanten? Heder åt en litteraturvetare som inte nöjer sig med en roll som skönande utan vill bidra till samhällsbygget också via politiken.

Kommentar på bloggen, till Lucifers artikel "Ord och bild"

Anders sa...

1 200 lundabor lyckades trots bristen på knutna nävar och röd färg ta till sig budskapet.. Kanske för att det faktiskt finns en tydlig linje hos V i Lund om än inte synlig för nostalgiker

Livet i Israel av Gunnar Stensson

Isa al Mutati var 13 år. En dag gick han ut för att söka upp sin lillebror. Då sköt en israelisk soldat sönder hans ena ben med fem skott. På sjukhuset blev han fastkopplad vid sängen med handklovar. Sedan låg han isolerad 28 dagar. Han hade ganska ont. Sedan amputerade dom benet. Sedan skickade dom hem honom.

Gideon Levy, The Twilight Zone, Haaretz 13/5

Hans Bergström och Sverigedemokraterna, hjärta, sant! av Gunnar Stensson

Vem är Hans Bergström?

Chefredaktör på DN 1995-2000, ansvarig utgivare 2001-2003, Liberal. Gift med grundaren till friskolekoncernen Engelska skolan.

Varför är han ihop med Sverigedemokraterna?

Han vill fälla regeringen och behålla det lukrativa systemet med vinster i välfärden, främst 2016:18

skolan. Hans frus friskolekoncern Engelska skolan är en vinstmaskin. *Kenan Habul, AB 17/5.*

Angår detta Lunds kommun?

I högsta grad. Engelska skolan i St Larsparken drar in betydande vinster från Lunds skattebetalare.

Om skånska medeltidskyrkor med runda torn av SH

Något som är bra med Lund är att här finns så många möjligheter att lära sig nya saker. Nyttiga saker, men också sådana där lärdomen är sin egen belöning.

I veckan var jag och lärde mig om medeltidskyrkor med runda torn i Skåne. Jag visste redan vilka de är och har i själva verket tvingat mina barn att lära sig dem i tioårsåldern. Alltså: Blentarp på toppen av Romeleåsen mellan Veberöd och Ystad, Bollerup vid det eleganta slottet/naturbruksgymnasiet borta på Österlen söder om Tomelilla, Hammarlunda i Kävlinge ådal en dryg mil öster om Lund, Hammarlöv på Söderslätt en halvmil norr om Trelleborg. Lätt att komma ihåg: två på B, två på H!

Det är många som tror att man kan strunta i sådant, men för en vänsterpartist med politiska uppdrag i Skåne är kunskapen näst intill obligatorisk, åtminstone om man sitter i ett regionorgan. Det är nästan lika viktigt som de största arbetsplatserna. Det blir förhör inför kandidatnomineringen till nästa regionval.

Men frågan nu var: varför har just dessa runda torn, de och inte de tvåhundra andra skånska medeltidskyrkorna. Jag lyssnade i tisdags på Jes Wienberg, professor i historisk arkeologi, och vi var väl så där trettio vetgiriga.

Hammarlunda kyrka

Teorierna och förslagen till lösning av rundtornsfenomenet är många. Betingas det t.ex. av byggmaterialet eller funktionen? Nej, de här kyrkorna ha väldigt lite gemensamt. Ålder? Ja i Hammarlundakyrkan finns det bjälkar som genom trädringarna i virket kan dateras till 1115-1130. Med det faller en av förklaringarna – det handlar inte om försvarstorn mot vikingar, det här var en lugn period. Det var naturligtvis klocktorn, men sådana behöver inte vara runda. Byggmaterialet är oftast stenar från åkrarna och de kan lika gärna användas för runda som

rektangulära byggnadsverk. Kanske rör det sig om lagerlokaler?

Hur ser det ut runt omkring oss? Jo på Irland finns det ungefär 90 runda torn vid kyrkor, men de är fristående. I England finns 185 och de är hopbyggda med kyrkorna. I norra Tyskland finns det 15 och de liknar mest våra.

Hur är det då i Skåne, är det givet med fyra? Nej, det har funnits runda torn på medeltidskyrkorna i Dagstorp, Norrvidinge, Säby och Önnarp, men de är rivna. T.o.m. i Lund har man hittat ett runt fundament vid en utgrävning vid St. Södergatan.

Varför har de då runda torn? Ja, så vitt jag förstod så står forskningen frågande. Det är svårt att hitta gemensamma drag och det tyder på att svaret är att man tyckte det var snyggt. Det fanns kanske en modevåg på 1100-talet som sa att det är fint när en kyrka har ett runt torn och så har man plankat vad man har sett i England och Tyskland. Vi får nöja oss med det. Eller har VB:s läsare ett bättre förslag?

Både socialdemokraterna och de borgerliga partierna är rädda för dem av Gunnar Stensson

Det svenska skolsystemet gynnar rika barn, missgynnar fattiga och möjliggör vinster för riskkapitalbolag. Detta leder till att skolan blir alltmer segregerad, att integrationen av flyktingbarn blir allt omöjligare och att eleverna blir allt okunnigare.

Tio procent av landets skolor tar emot hälften av alla nyanlända flyktingbarn. Nästan 1000 skolor har inte tagit emot ett enda.

Den svenska skolan favoriserar barnen till medel- och överklassen. De väljer skola direkt på BB eller bor i det dyra område där en bra skola ligger.

Systemet kallas av förespråkarna ”fritt skolval” (kolla nästa gång fullmäktige debatterar skola), men fritt är det bara för den som har informationsövertag eller mycket pengar. Annars finns det inget fritt alls med systemet.

Vad alla vet men ingen vill säga högt är att både socialdemokraterna och de borgerliga partierna är rädda för sina välbärgade väljare. Och att denna rädsla står i vägen för vad som behöver göras.

Men det kommer andra förslag till lösningar.

De senaste dagarna har det kommit tre stycken:

1 Friskolornas riksförbund och Sveriges kommuner och landsting vill sänka kunskapskraven i grundskolan och ge rektorerna större frihet.

2 Studieförbundet Näringsliv och Samhälle vill ersätta gymnasiets kursbetyg med ämnesbetyg, koppla de nationella proven till skolans betygsättning och kraftigt begränsa möjligheten till vinst

3 Skolkommisionen vill i sitt andra delbetänkande ge staten större inflytande över skolorna och tvinga alla elever att välja skola.

Förslag nummer 1 kan vi bortse ifrån. Råven vill få det lättare att komma in i hönsgården.

Förslag nummer 2 är mer seriöst. Vi ska komma ihåg att de företagare som ägnar sig åt verklig produktion och inte bara finansiell vinstjakt faktiskt har behov av kompetent arbetskraft.

Förslag nummer 3 vill öka statskontrollen, inordna lärarna i ett hierarkiskt system i stället för det jämställda och förvandla det ”fria valet” till tvång. Skolkommisionen är maktlös inför problem som den faktiskt urskiljer.

Samtliga förslag tassar runt de problem som orsakas av att skolsystemet är utformat så att det

gynnar de rika eleverna, missgynnar de fattiga och möjliggör vinster för riskkapitalbolag.

Björklund och Gustav Fridolin debatterade i skilda media skolkommissionens delbetänkande i måndags. Ingenta närmade sig de verkliga problemen. Båda framstår som inkompetenta – och självgoda.

Försommar vid dammarna av Gunnar Stensson

Plommonblomningen regnade bort i aprils ruskväder, men små gröna kart syns redan på kvistarna.

I koloniträdgården glesnar häggens blomställningar och snöflingeblad singlar till marken.

Bären i vinbärsbuskarna blänker gröna och under staketet skymtar smultronblom.

Det doftar sött. En fyllig vit syrén närmar sig trånande en spinkigare gredelin.

Nere vid ån står mörka nässlor i täta led runt tjocka kardborrstammar. Hundkexen exponerar sina broderier.

Två näktergalar träter i videsnåren. Göken hoar från Värpingehället.

Tio skrämda andungar plaskar iväg efter mamma.

Plötsligt glider molnridån åt sidan. Solen! Färgerna börjar lysa och värmen fördubblas.

Små vattenringar blänker till och vidgar sig när karporna snappar efter insekter.

En blå trollslända svirrar i fjolårets kaveldun. En drönare? Vem har sänt den?

Lurviga humlor tumlar bland äppelträdets skära blommor.

Jag råkar stiga på en svart snigel. Maskrosorna hånskrattar.

På vattnet seglar svanarna. Kommer minken som gömmer sig i åstrandens djungel stjåla deras ägg i år också?

Två storskarvar sitter och spanar på sin vanliga plattform. Ett skäggdoppingpar passerar med bakåtböjda halsar, nästan lika högdragna som svanarna.

Körsbärsträden lyser innanför reningsverkets staket på andra sidan dammen.

Småfåglarna stämmer flöjter och klarinetter i skuggan av de hundraåriga pilträden, men paddornas basuner och grodornas virveltrummor saknas ännu.

I trappan uppför den branta strandbrinken trängs frodiga maskrosstånd och jag tuggar i mig ett beskt blad.

Hallonsnåren vid stigen omvandlar solsken till socker.

Plötsligt rusar en fasantupp skriande in bland nyponbuskarna.

Rapsfältet bländar. Den solvarma klasen smakar honung och olja.

I knotiga fläderträd bidar gröna blomställningar sin tid.

Bortom fälten glider en gul buss ljudlöst förbi.

Jag trampar på en tistels grå stjärna i gräset. Tur jag inte är barfota.

En rad kastanjer paraderar med flygande moln vid Flackarp. Göken hoar.

Nere vid ån öppnar sig hagtornens blommor, vackrast av alla.

Små varelser virvlar gråvitt i skuggan av järnvägsbron.

Där växer också en ung alm. Jag tuggar i mig en handfull platta frön.

Vad saknas?

Svalornas geometri över vattnet och mellan de rätvinkliga höghusen i Klostergården.

(Svullnaden i knävecket efter fästingen som bet sig fast på kristihimmelsfärdsdag svider och kliar.)

Lunds budget 2017-19

I förra veckans VB så presenterade Ulf Nymark den styrande S + Mp koalitionens budgetförslag. I veckans nummer kan vi presentera vänsterpartiets förslag.

Vänsterpartiets kommunala budget 2017-2019

Vänstermiljarderna

Vänsterpartiet lägger ut "Vänstermiljarderna" så att de kan ge reella förbättringar (inte bara för priser och löner) inom skola och omsorg. Vi fördelar Lunds 42 miljoner på följande sätt:

- Utbildningsnämnden 7 miljoner
- Barn och skolnämnderna 20 miljoner
- Vård och omsorg 15 miljoner

Större välfärdssatsningar

Jämställda löner: Vänsterpartiet fördubblar SMpsatsningen, till totalt 7,5 miljoner 2017 och 10 miljoner 2018 och 2019

Avskaffa delade turer: Kommunfullmäktige har beslutat att avskaffa de delade turerna, men finansiering krävs. Vänsterpartiet lägger 15 miljoner.

Prova 6 timmars arbetsdag: Vi vill prova på två äldreboenden. 12 miljoner avsätts för detta.

Mindre barngrupper: Utöver Vänstermiljarderna lägger vänsterpartiet 7 miljoner på att minska barngrupperna i förskolan.

Färdtjänsten: Vänsterpartiet vill ha en beställningscentral i egen regi. Det finns 5 miljoner budgeterat för detta i budgeten.

Socialförvaltningen: Vi utökar SMpsatsningen på socialförvaltningens personal från 1 miljon till 3 miljoner

Investeringsbudgeten

- Stryka motorvägsavfarterna ("sparar" 223 miljoner)
- Utökning av medel för markförvärv för att skapa ett grönt bälte (223 miljoner)

Övrigt

- *Ingen dubbelbeskattning av LKFs hyresgäster.* Vänsterpartiet tar bort den utökade vinstutdelningen från LKF till kommunen på 10 miljoner.

- *Ingen sammanslagning av barn och skolnämnderna* i detta läge. Det krävs rejäl utredning och diskussioner innan nämndsförändringar görs. Vi vill behålla praxis om att detta diskuterats av partierna innan varje val.

- *Ingen uppdelning av socialnämndens budget* på det sätt som föreslås av S och Mp.

Försörjningsstödet är underbudgeterat och en uppdelning riskerar att resurser flyttas från det förebyggande arbetet till att täcka försörjningsstöd och andra lagstyrda kostnader.

Skattehöjning

+ 35 öre. Ger 91 miljoner.

Mindre satsningar

Politisk ledning: Habo gård, personalförstärkning, 800 000 kr

Kommunkontoret: Ingen resa till almedalen, 700 000 kr

Ingen resa till Mipim i Cannes, 300 000 kr

Minskade bidrag till jippon och företagsstöd, 2 miljoner kr

Byggnadsnämnden: Personalförstärkning bygglov och detaljplaner, 1 miljon kr

Teknisk nämnd: Trädplantering och utveckling av parker, 500 000 kr

Upprustning lekplatser, 2 miljoner kr

Förstärkt gatu och parkunderhåll, 2 miljoner kr

Kultur och fritids: Fri simundervisning för skolan, 1,5 miljoner kr

Kulturskolan: Prova på och avgiftsänkning, 1 miljoner kr

Idrottsatsning: Prova på och föreningsstöd, 3 miljoner kr

Bibliotek: Öppettider och program, 1 miljon kr

Socialnämnden: Utökning av kommunala sommarjobb + 100 st, 800 000 kr

[Hela budgeten »](#)

66 år i skolan 17. 1963-69:1. Framnäs av Den gamle

Livet i klassrummet är ett ständigt flöde, en ständig dialog med frågor, svar och elevtankar, som ofta utgår från oväntade detaljer och förändrar flödets riktning. Inför detta flöde – förberedelser. Efter flödet - slutsatser. En del dokumenteras, men ingen kan minnas lektionernas ström av impulser och samtal, dag efter dag, vecka efter vecka, år efter år.

Det stora gemensamma flödet i Framnäs var musiken. Den fanns överallt, inte bara under lektionstid utan hela tiden. Klanger från pianon, violiner, trumpeter, klarinetter, trummor och cymbaler.

Skolan var nybyggd, med stor akustisk aula, där vi samlades flera gånger varje vecka för repetitioner, konserter och föreställningar som inte bara vände sig till eleverna utan ofta också till publiken i Piteå.

Där fanns ett bibliotek som jag de sista åren fick ansvar för. Där fanns ett tidskriftsrum med moderna tidskrifter som Ord och bild, BLM och Rondo, flera musiktidskrifter, flera konsttidningar och naturligtvis rikstidningarna och lokalpressen

Huvudbyggnaden hade två våningar. Några dyrbara flyglar måste vi ideligen bära med uppför och nedför trapporna. De var tunga, det krävdes fler än fyra för att orka. Lärarrummet var alltid fyllt av tobaksrök

Eleverna bodde som studenter i egna rum i ett höghus med kanske sex våningar. Ett par lärare bodde där också, Anna-Lisa och Sven. Vi åt i en gemensam matsal. Sedan tog vi hissen upp till Anna-Lisas lägenhet, några lärare och elever, och drack kaffe.

Bakom en rad tallar låg Piteälven, bred som en havsvik, frusen stora delar av läsåret. Under somrarna badade vi där, men vattnet var alltid kallt, inte som i Pite havsbad.

I Prytzka disponerade vi övervåningen med alla dess vinklar och vrår. I våningen under bodde Rune och Gunborg och deras dotter. Rune var pianist och pianolärare. Han hade också en enkel orgel. Vid ett tillfälle redde sig några råttor ett bo i orgeln. Rune måste skruva sönder den för att komma åt dem. Råttorna kom från lagården nedanför gårdsplanen.

Vi gick på bio tillsammans, bland annat på Hitchcocks *Fåglarna*. Vi spelade in en egen skräckfilm som fick namnet *Den mystiske snömannen*. Rune spelade en brittisk vetenskapsman

som dödades av snömannen. Han skelett blev återfunnet. Skelettet lånade vi från skolan och forslade på spark till inspelningsplatsen. Filmen visades för elever och lärare i aulan. Tyvärr var den underexponerad, vintern var ju mörk, men det gjorde den samtidigt kusligare. Den varade 15 minuter.

I november 1963 var jag sjuk i halsfluss eller influensa. Samtidigt drabbades Norrbotten av en intensiv snöstorm. Drivorna nådde till fönstren hos Rune och Gunborg.

Inga tidningar kom (vi prenumererade på DN från 1961 till 1994) och ingen post. Vi hade ingen radio och var helt isolerade under några dagar från den 21 till den 24 november. Dagsljuset varade bara någon timme. Min sjukdom bidrog till känslan av isolering.

Snöstormen lade sig förstås, jag blev feberfri och posten kom, tre, fyra tidningar med svarta rubriker. President Kennedy hade blivit mördad den 22 november. Jag hade missat årets sensation.

Då beslöt vi att köpa en TV. Det var en dyr historia, och vår TV fungerade inte särskilt bra, kanske på grund av mottagningsförhållandena. Men vi såg i efterhand de svartvita flimrande bilderna från Kennedymordet och begravningen och efterspelet med Lee Harvey Oswalds död. Bildkvaliteten var nog knappast större än i *Den mystiske snömannen*.

I mars 1964 reste skolan på sportlov i Gratangen i Norge. Jag var hemma hos Martin, men Karin följde med. Hon blev god vän med Jarl Dahlbom, en av mina kollegor med undervisning i bland annat samhällskunskap. Han var från Finland och hade som 20-åring direkt efter gymnasiet upplevt det ryska storangreppet på Karelska näset som krossade den finska armén 1944. Sedan hade han emigrerat till Sverige, erhållit svenskt medborgarskap, utbildat sig till lärare och gift sig med en svensk flicka, Berit, Bea kallad. De hade två barn.

Två år senare, 1966, arrangerade Jalle och jag en skolresa till Leningrad. Vi gav oss iväg i två bussar i mitten av maj. Vi reste via Haparanda, övernattade i Jyväskylä och for nästa dag över gränsen till Karelska näset, förbi Viborg, där Jalle upplevt det finska nederlaget 1944.

Så kom vi fram till Leningrad. Ryssarna badade i hamnen där pansarkryssaren Aurora låg. Vi såg Vinterpalatset och Peter Paul-fängelset, gick på Nevskij Prospekt och besökte Finlandsstationen där Lenin steg av tåget 1917. Där fanns också minnen från Leningrads belägring tjugo år tidigare. De finsktalande eleverna kommunicerade med ryssarna på finska.

Jalle var en utmärkt lärare med omfattande kunskaper, duktig organisatör, och populär bland elever och kollegor. Han var också storrökare.

När jag kom tillbaka till Framnäs efter resan visade det sig att Karin hade rest till Stockholm för att hämta vår koreanska adoptivdotter som plötsligt anlant från Seoul. Hon var 18 månader, vägde sex och ett halvt kilo och fick namnet Sara.

Några år efter det att vi flyttat till Lund gjorde vi ett återbesök i Öjebyn och Piteå. Jalle var sjuk i lungcancer och mycket mager. Han dog några veckor senare, knappt 50 år gammal.